

Ennyit előlegesen ezen mindenesetre figyelemre méltó leletekről. Az összes anyagnak beható tanulmányozása és kellő összehasonlítása után lesz szerencsém az eredményt részletes jelentésben benyújtani.

Végül bátor vagyok indítványozni, miszerint a tisztelt választmány az egyesület nevében köszönetet mondjon tekint. Kolozs vármegye alispáni hivatalának, mint a mely a napszamosokat és a szükséges szekeret pontosan kirendelni sziveskedett.

A méltós. erd. muz.-egyleti választmánynak.

Kolozsvártt, 1875. sept. 29-én.

Dr. Koch Antal,

mint az ásvány- földt. gyűjt. főre.

Egy érdekes fémer.

Hollaender Leo ur Eperjesen, a ki régóta gyűjti a hazai érmeket és fémereket, közelebről egy felette érdekes arany fémernek jutott birtokában, a melynek hű leírása imez:

INSPERATA FLORVIT (a köriratot megelőzi egy két pont közé foglalt három levelű lomb, de nem lohere levél) hegyvölgyes bányavidék felett egy fellegekből kinyuló bal kéz tart egy függőlegesen álló virágzó ágat (ugy látszik mandula ág), az egészet tölgylombkoszoru környezi.

☞ Egy díszítményekkel környezett négyszögű táblán (hasoló ahhoz, a mely az I. Rákóczy György érmein látható) hat sorban:

ARIDA·VIRGA | ·AARONIS· | ARIDA·NVM | PIA·SPES :
FLO|RIDA VIRGA |·MANET· Ez alatt ·N· 1615 ·B·

A fémer kétségen kívül a nagybányai pénzverdéből került és 1615-ben készült. Atmérője 35 milliméter súlyát nem ismerem. Hogy nem pénz, világos. Legtermészetesebb értelmezése az, hogy egy ottani bányatársulat, a mely sokáig eredmény nélkül mivelte egy aranybányát, egyszerre véletlenül gazdag telérre bukkant, és ennek emlékére verette a fémert. Igen érdekes volna, ha Nagy-Bányáról valami felvilágosítást haphatnánk arra uézve, hogy létezik-e még ott példánya e fémernek, és nincs-e valami emléke fentartva annak a társulatnak, a mely a fémert verette.

T. SZATHMÁRY GYÖRGY helybeli aranyműves ur egy igen érdekes oklevéllel gyarapította muzeumunk kéziratárát. A levél hihetőleg a kolozsvári ötvös czéh levéltárából került és ugy látszik egykoru másolata a benn említett Eötvös Lőrincznek visszaadott ere-

detinek, a melyet a czéh a maga igazolására megtartott. Az iromány igen érdekes világot vet művelődési történelmünkre, és a kor erkölcsi érzületére.

Eötvös Lőrincz kolozsvári ezüstműves önvédelemből megölt egy embert. Ugy látszik a dolog nem volt egészen tiszta, mert halálra ítélték, de János Zsigmond vál. király megkegyelmezett neki. De nem kegyelmezett a czéh, hanem hivatkozván alapszabályaik egy cikkelyére, a mely szerint becsületében esorbát szenvedett embert nem volt szabad a czéhba felvenni, Eötvös Lőrinczet kizárta kebeléből és eltiltotta mestersége folytatásától. Ez folyamodott Eötvös János rokonához, a ki akkor királyi aranyfinomító mester volt Kolozsvárt, és ennek közbenjárására a király 1562 Deczember 16-án Gyulafejérvárról kiadja rendeletét, a mely a czéhnek meghagyja, hogy a királyi kegyelem becsülethelyreállító hatását tilalmával ne esorbítsa meg.

Az érdekes rendelet így szól:

Joannes secundus Dei gratia electus Rex Hungarie Dalmacie croacie etc. fidelibus Nostris prudentibus ac circumspcctis Magistro ezehe et Universis Magistris aurifabris In civitate Nostra colosvariensi commorantibus salutem et graciam, exposuit Nobis fidelis Noster prudens et circumspcctus Joannes Eotweos Magister ezeamenti Nostri Eiusdem civitatis pro parte et In persona circumspccti Laurentii Eotweos affinis sui quod Vos Eundem affinem suum propter patratum In sui defensionem quoddam homicidium supra quo gratiam Nostram Meritus ab arte sua argentaria exercenda prohiberetis asserens testimonia literarum privilegialium Vestrarum Ne In honore detrimentum passi In ezeham Vestram reciperentur cautum esse, Unde supplicavit Nobis Idem exponendo pro parte dicti affinis sui homilime (sic) ut si circa premissa de oportuno remedio providere dignaremur, et si autem prefatum Laurentium Eotweos priusquam sibi gratiam faceremus mortem illatam morte pensare oportebat, tamen quia delicti gratiam fecimus. Volentes statum quoque eius reformare, fidelitatibus Vestris harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis praesentibus prefatum Laurentium Eotweos vigore literarum Nostrarum gratie in consortium Vestrum reciperé et citra Impedimento artem suam argentariam exercere et continuare permittere debeatis et teneamini secus non facturi presentibus perlectis exhibenti restitutis, Datum albe Julie decima sexta die decembris anno Domini Milesimo quingentesimo sexagesimo secundo. Joannes electus rex.

Az erdélyi muzeum gyűjteményei számára f. év Oktober havában beérkezett adományok:

I. Könyvek és kéziratok: Vallás és közoktatásügyi m. kir. ministeriumtól, Dürer Albrecht kisebb Passiója, Beszédes Já-